

Ventspils novada pašvaldības pieredze piekrastes attīstības plānošanā

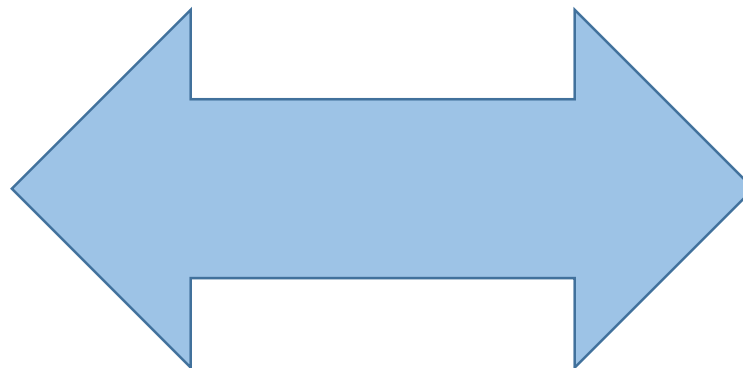
Andis Zariņš

Ventspils novada domes priekšsēdētāja vietnieks

Užavā, Ventspils novadā, 16.01.2024.

Piekrastes attīstības tendence Eiropā

Eiropas līmenī
Saule (smiltis)
piedzīvo lejupslīdi

papildina un aizvieto
SPA,
veselības tūrisms,
konferenču tūrisms
(MICE),
veikbords,
kaitbords,
pārgājieni,
putnu vērošana,
dabas iepazīšana,
zveja no laivas

Vispārīgi

Ventspils novada administratīvajā teritorijā piekrasti aptuveni **97 km** garumā ietver pie jūras esošo Ventspils novada 4 pagastu administratīvās teritorijas:

- ❖ Užava (25,5 km)
- ❖ Vārve (11,5 km)
- ❖ Jūrkalne (13,8 km)
- ❖ Tārgale (46,7 km)

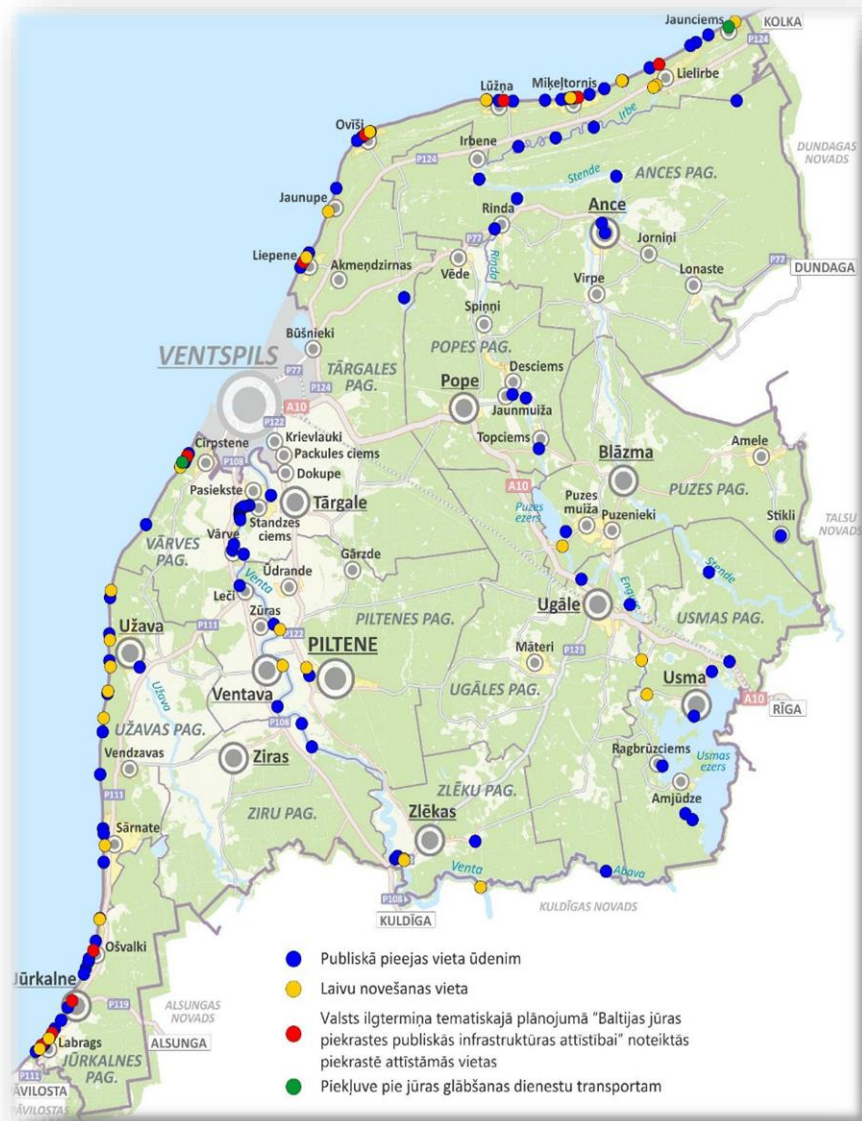

5. attēls. Novada administratīvais iedalījums

Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030

Attīstības prioritāte	Mērķis
Ilgtspējīga piekrastes attīstība, sabalansējot vides aizsardzības, sociālās, ekonomiskās un kultūrvides attīstības intereses	Baltijas jūras piekraste – kā ainaviski nozīmīgas teritorijas ar būtisku nozīmi tūrisma un rekreācijas attīstībā

Piekļuves vietas pie ūdeņiem

75 publiskās pieejas vietas ūdenim

27 laivu novešanas vietas

10 attīstāmās vietas **PIEKRASTĒ**

2 piekļuves vietas pie jūras glābšanas dienestiem

Attīstības plānošana Investīciju plāns

Investīciju projekts (nosaukums)

Mērķteritorijas

Glābšanas dienestiem piemērotas nobrauktuves pie jūras izveide

Glābšanas dienestiem piemērotu nobrauktuvju pie jūras izveide:

- * Labraga pludmale, Jūrkalnes pagasts;
- * Ošvalku pludmale, Jūrkalnes pagasts;
- * Užavas piekraste, Užavas pagasts;
- * Tārgales pagasta Liepene, Miķeļtornis

Antropogēno slodzi mazinošu pasākumu īstenošana piekrastē

Izveidotas laipas un cita antropogēno slodzi mazinoša infrastruktūra piekrastē Jūrkalnes, Užavas, Vārves un Tārgales pagastos

Attīstības plānošana Investīciju plāns/2

Investīciju projekts	Mērķteritorijas
Pludmales infrastruktūras izveidošana pludmales apmeklētājiem	Piemērotas pludmales infrastruktūras izveidošana pludmales apmeklētājiem: * Labraga pludmale, Jūrkalnes pagasts; * Ošvalku pludmale, Jūrkalnes pagasts; * Cirpstenes pludmale, Vārves pagasts; * Liepenes pludmale, Tārgales pagasts, * Miķeļtorņa pludmale, Tārgales pagasts
Līvu krasts (Central Baltic Greenways)	Dabas resursu ilgtspējīga saglabāšana, tūrisma objekta izbūve Rezultātā īstenota vēsturiskā Mazbānīša ceļa atjaunošana – ierīkota pārgājienu taka, veikta tās marķēšana

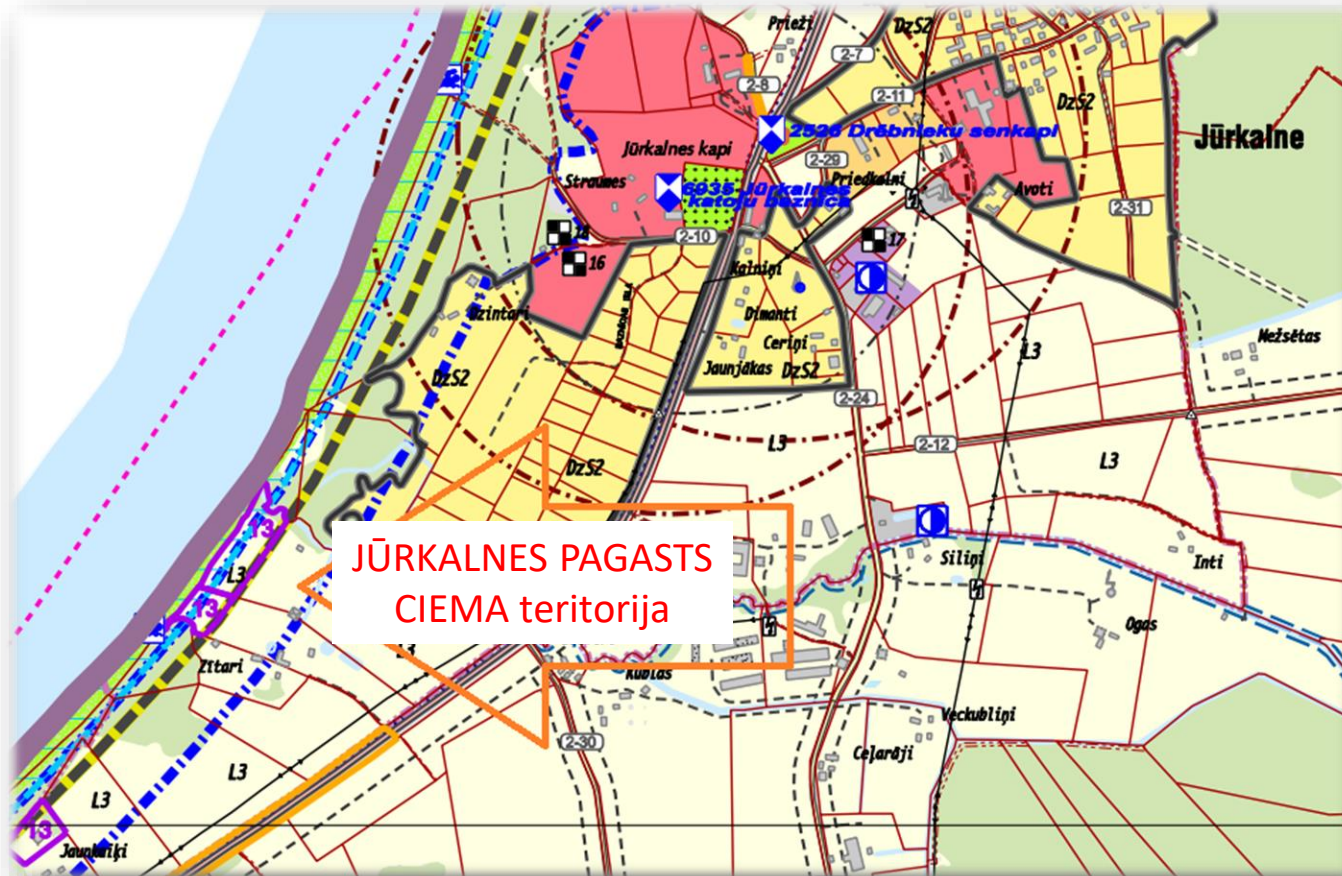
Esošā situācija

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas piekrastē

Nosaukums	Apraksts
Dabas liegums “Oviši”	<p>Teritorija izveidota, lai aizsargātu daudzveidīgos piekrastes biotopus un aizsargājamo sugu atradnes. NATURA 2000 teritorija atrodas Ventspils novada ziemeļu daļā, Baltijas jūras piekrastē (ap 30 km garā piekrastes posmā) un ietver gan piekrastes, gan zālāju, mežu un purvu biotopus</p> <p>Raksturīgs vigu-kangaru reljefs, t.i. jūras krastam paralēli vaļņi ar sausiem priežu mežiem mijas ar mitrām ieplakām, kurās ir zāļu purvi vai staignāju meži</p>
Dabas liegums “Užava”	<p>NATURA 2000 teritorija atrodas Baltijas jūras krastā un ietver daudzveidīgus jūrmalas biotopus</p> <p>Īpaši nozīmīga pelēko kāpu aizsardzības vieta</p> <p>Konstatētas 2 ES Biotopu direktīvas vaskulāro augu sugas: Lēzeļa vīrclele un smiltāja neļķe. Viena no nedaudzām jūrmalas zilpodzes atradnēm Latvijā</p>

Teritorijas plānojums TIN 13 teritorijā atļautā darbība

- ❖ Teritorijās atļauta tūrisma un atpūtas infrastruktūras objektu - piebraucamie ceļi, autostāvvietas, sporta spēļu laukumi, bērnu rotaļu laukumi, atpūtas vietas, tualetes, ģērbtuves, sezonas mazēkas uz viegli demontējamiem vai skrūvpāļu pamatiem ar kopējo platību līdz 25 m² - izvietošana
- ❖ Pirms tūrisma un atpūtas infrastruktūras izvietošanas Būvniecības likumā noteiktajā kārtībā Ventspils novada pašvaldības institūcijā, kura pilda būvvaldes funkcijas, iesniedzams un saskaņojams 1.kategorijas būves paskaidrojuma raksts

Piekrastes antropogēnā slodze Ventspils novadā (izvērtējuma dati)

Piekrastes apmeklējuma intensitāte	Posmu skaits	Posms un posma garums
Intensīvi apmeklēta piekraste (pludmale)	1	Miķeļbāka ~0,3 km
Ļoti apmeklēta piekraste (pludmale)	14	Jūrkalne ~0,19 km Ošvalki ~0,09 km Užavas pagasts pie dabas lieguma robežas ~0,1 km Užavas bāka ~0,19 km Užavas pagasts pie Užavas upes ietekas jūrā ~0,38 km Užavas pagasts posms no stāvvietas pie dabas lieguma «Užava» robežas līdz mājām «Dunduri» ~1,09 km Vārves pagasts ~2,09 km Vārves pagasts no Cirpstenes ceļa-1 līdz Ventspils valstspilsētas robežai ~3,09 km Liepene ~0,39 km Ovišu bāka ~1 km Tārgales pagasts pie mājām «Senči» ~0,3 km Tārgales pagasts iepretim Olmaņu krasta aizsardzības baterijai ~0,2 km Miķeļbāka ~0,7 km Tārgales pagasts pie Irbes ietekas jūrā ~0,8 km
KOPĀ:	15	
KOPĀ: ~10,91 km (~11,2 % no kopējā piekrastes garuma)		

Avots: <https://www.varam.gov.lv/lv/piekrastes-planojums>

Avots: <https://ej.uz/j3as> (arcgis karte)

Piekrastē īstenotie projekti/1

Objekts	Jaunciema nobrauktuve Tārgales pagastā
Projekts	«Drošība piekrastē un jūras teritorijā Latvijā un Igaunijā» («Droša jūra»)
Finansējuma avots	Pārrobežu sadarbības Interreg V Igaunijas – Latvijas programma
Veiktie būvdarbi	Pārbūves darbu gaitā veikta ceļa pārbūve ar kopējo garumu 146 m, no tā 122 m ir posms ar grants segu, 24 m ar saliekamām dzelzsbetona plātnēm un apgriešanās laukumu, lai Jaunciema pludmalei varētu piekļūt glābšanas dienesta darbinieki
Izmaksas (finansējums) EUR	Autoceļa pārbūves izmaksas ir 30 931,51 EUR, t.sk.: ERAF – 25 500,00 EUR, Valsts – 1 500,00 EUR Pašvaldība – 3 931,51 EUR
Īstenošanas vieta	Ventspils novada Tārgales pagasta nekustamie īpašumi “Leitnanti” (kadastra Nr.9866 005 0020) un “Lielirbes meži” (kadastra Nr.9866 005 0023)
Teritorija	Atrodas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes krasta kāpu aizsargjoslā (turpmāk – Kāpu aizsargjosla), ārpus Ventspils novada ciemu robežām
Sadarbība ar LVM	Vienošanās par valstij piederoša zemes gabala bezatlīdzības lietošanu ar LVM (izbūvētā nobrauktuve atrodas LVM īpašumā)
Īstenošanas gads	2019

Jaunciema nobrauktuve Tārgales pagastā

Piekrastē īstenotie projekti/2

Objekts	Pašvaldības autoceļu posmi Užavas pagastā
Projekts	«Pašvaldības autoceļu pārbūve Užavas pagastā» (projekta Nr.21-08-FL04-F043.0205-000002) Uzlabota Baltijas jūras piekrastes sasniedzamība un pieejamība antropogēnās slodzes mazināšanai krasta kāpu aizsargjoslā
Finansējuma avots	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF) un pašvaldības līdzfinansējums
Veiktie būvdarbi	Pārbūvēti ceļu posmi ar divkārtu virsmu 1150,30 m garumā un apgriešanās laukumu ceļa Uz-35 “Lībciems-Vārnas-Pludmale” posma beigās, kā arī uzstādītas 13 jaunas ceļa zīmes
Izmaksas (finansējums), EUR	Attiecināmās izmaksas ir 138 609,20 EUR, t.sk.: EJZF – 124 748,27 EUR Pašvaldība – 13 860,93 EUR
Īstenošanas vieta	Pašvaldības autoceļu Uz-28 “Lejiņas- pludmale” un Uz-35 “Lībciems- Vārnas-pludmale” posmi
Teritorija	Kāpu aizsargjosla
Sadarbība ar LVM	Viens posms ir LVM īpašums (tajā ir izbūvēts laukums auto novietošanai), noslēgta Vienošanās par valstij piederoša zemes gabala bezatlīdzības lietošanu
Īstenošanas gads	2022

Pašvaldības autoceļu pārbūve Užavas pagastā

Piekrastē īstenotie projekti/3

Objekts	Pašvaldības autoceļa posms Jūrkalnes pagastā
Projekts	“Pašvaldības autoceļa pārbūve un sanitārā mezgla uzstādīšana Jūrkalnes pagastā” projekta Nr.21-08-FL04-F043.0205-000001 Uzlabota piekrastes sasniedzamība un pieejamība, kā arī uzlabota pieejamība antropogēnās slodzes mazināšanai krasta kāpu aizsargjoslā
Finansējuma avots	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF) un pašvaldības līdzfinansējums
Veiktie būvdarbi	Pārbūvēts autoceļš ar divkārtu virsmu 160 m garumā, auto stāvlaukums ar grants segumu un norobežojošas barjeras ar džuta virvēm, uzstādīts cilvēku skaitītājs un divi video kameru komplekti drošības nodrošināšanai, bet pie “Centra pludmales” skatu laukuma novietotas divas mūsdienām atbilstošas pārvietojamas tualetes
Izmaksas (finansējums), EUR	Attiecināmās izmaksas ir 78 902,03 EUR, t.sk.: EJZF – 71 011,83 EUR Pašvaldība – 7 890,20 EUR
Īstenošanas vieta	Pašvaldības autoceļš J-31 “Centra pludmale” un auto stāvlaukums
Teritorija	Kāpu aizsargjosla
Īstenošanas gads	2022

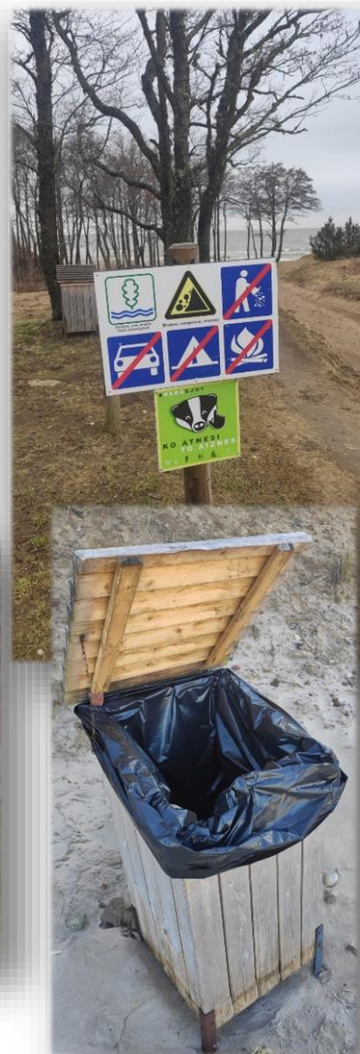
Pašvaldības autoceļa pārbūve Jūrkalnes pagastā

Piekrastē īstenotie projekti/4

Objekts	Pašvaldības piekrastes teritorija rekreācijai un atpūtai
Projekts	«Piekrastes apsaimniekošanas praktisko aktivitāšu realizēšana»
Finansējuma avots	Valsts budžets – apakšprogramma «Vides aizsardzības projekti»
Aktivitātes	Labiekārtota pludmales infrastruktūra, savākti atkritumi piekrastē, darba apgērba un inventāra nodrošinājums, darbinieku atlīdzība, degviela, informatīvo zīmju iegāde un uzstādīšana, koka atkritumu urnu izgatavošana un iegāde
Izmaksas (finansējums), EUR	~198 000 EUR 6 gadu periodā
Īstenošanas vieta	Jūrkalnes, Užavas, Vārves un Tārgales pagasts
Teritorija	Jūras piekraste
Īstenošanas gads	2018 – 2023 Plānots turpināt projekta īstenošanu 2024.gadā (budžets 33 104 EUR) Projekta ilgums katru gadu 5 mēnešus (aktīvā tūrisma sezonā)

Piekrastes apsaimniekošanas praktiskās aktivitātes piejūras pagastos (Jūrkalne, Užava, Vārve, Tārgale)

Piekrastē īstenotie projekti/5

Objekts	Tilts pār Irbes upi
Projekts	«Ziemeļkurzemes kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšana, eksponēšana un tūrisma piedāvājuma attīstība»
Finansējuma avots	Valsts un pašvaldības budžets, Eiropas Reģionālās attīstības fonds
Veiktie būvdarbi	Pārbūvēts gājēju un velosipēdistu tilts pār Irbes upi, lai organizētu tūristu plūsmu gar piekrasti
Izmaksas (finansējums), EUR	Kopā: 168 067 EUR ERAF: 112 693 EUR Pašvaldība: 50 403 EUR Valsts budžeta dotācija: 4 971 EUR
Īstenošanas vieta	Tārgales pagasts
Īstenošanas gads	2020 - 2021
Interesants fakts	Konkursa “Latvijas Būvniecības gada balva 2020” laureāts nominācijā “Teritorijas labiekārtojums”

Tilts pār Irbes upi

Tilts pirms pārbūves

Riski/ problēmas

- ❖ Piekrastes publiskā pieejamība Ventspils novadā kopumā ir ierobežota un nepietiekama, tam būtisks faktors ir stāvkrasti un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas
- ❖ Neregulēta tūrisma plūsma apdraud piekrastes vienoto dabas un kultūras mantojumu saglabāšanu, tāpēc nepieciešami risinājumi, kas vienlaikus nodrošina gan sabiedrības vēlmi apmeklēt piekrasti, gan vides aizsardzības un dabas aizsardzības prasības
- ❖ Esošajās piekļuves vietās jūrai lielākā daļa noeju ir bez jebkādas infrastruktūras, tās ir dabā iestaigātas takas, mežu kvartālstigas, mežu ceļi, celiņi no piekrastes mājām ciemos, kas nav publiski pieejami, jo atrodas privātīpašuma teritorijā
- ❖ Piekrastes teritorijā ir salīdzinoši maz izvietotas informācijas zīmes, kas informētu par krasta kāpu aizsargjoslu un aizliegumiem šajā teritorijā

Nepieciešamie risinājumi

- ❖ Finansējuma piesaiste dažādu projektu īstenošanai (finansējuma avoti – valsts un pašvaldības budžets, ES struktūrfondi, citas ES finansēšanas programmas)
- ❖ Lai saudzētu jau dabiski jutīgo jūras piekrasti:
 - ✓ Svarīgi veidot atbilstošu infrastruktūru (t.sk. sadarbību ar iesaistītajām pusēm)
 - ✓ Novirzīt apmeklētāju plūsmas uz mazāk jutīgām teritorijām, veidot dabas takas, laipas noejai pie jūras

Paldies!

Ventspils novada pašvaldība
Skolas iela 4, Ventspils, LV-3601
<http://ventspilsnovads.lv>